ຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ

ການດຳນາ

(ສະບັບທົດລອງ)

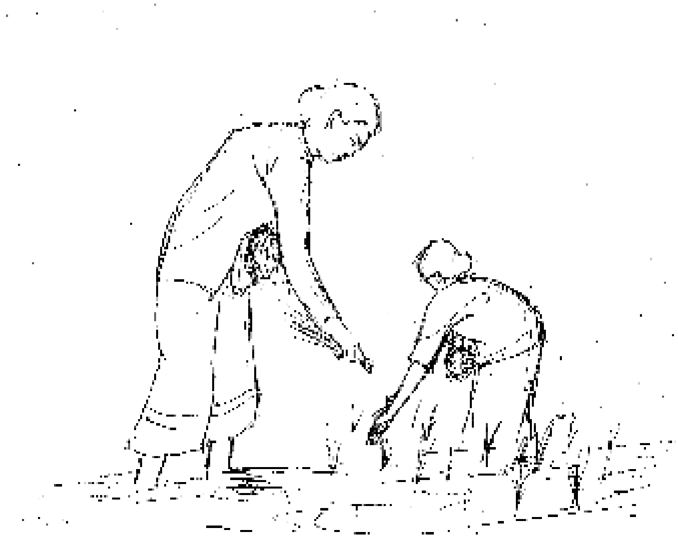

ຂຽນໂດຍ :ນາງ ບຸນເພັງ ເພັດດາ

ຂໍ້ມູນຈາກ : ບ້ານ ເມືອງພຽງ ເມືອງ ພຽງ ແຂວງ ໄຊຍະບູລີ

ປີ 2007

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຮູບແລະປະຫວັດຂອງຜູ້ຂຽນ

ຊື່: ນາງ ບຸນເພັງ

ນາມສະກຸນ: ເພັດດາ

ອາຍຸ: 36 ປີ

ອາຊີບ: ພະນັກງານ

ເຫດຜົນທີ່ຂຽນຫົວຂໍ້ນີ້

ເພື່ອຢາກໃຫ້ເດັກນ້ອຍໄດ້ເຫັນເຖິງຄຸນຄ່າຂອງເຂົ້າແຕ່ລະເມັດເພື່ອຈະໄດ້ມາມັນແສນລຳບາກ ແລະ ສືບຕໍ່ຮັກສາມູນເຊື້ອອັນດີງາມຂອງຄົນແຕ່ເກົ່າໄວ້ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມັນສູນຫາຍ

ປຶ້ມຄວາມຮູ້ພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນ

"ການດຳນາ"

ຮຽບໂຮມ ແລະຈັດໜ້າໂດຍ: ນາງ ແສງແກ້ວ ໄພ່ທຸ່ມພອນ

ແຕ້ມໂດຍ: ທ. ຄຳຫຼ້າ ພອນມະນີວົງ

ຜູ້ຮຽບຮຽງ: ອ.ຈ ໂພໄຊ ຈັນທະວົງສາ

ເຈົ້າຂອງ: ພະແນກສຶກສາ ໄຊຍະບູລີ ແລະ ສູນອົບຮົມຮວມພັດທະນາ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຄຳນຳ

ປື້ມພູມປັນຍາທ້ອງຖິ່ນເຫລັ້ມນີ້ໄດ້ມາຈາກການຂຽນຂອງຄູຝຶກຊຸມຊົນ. ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການຮຽບຮຽງເບື້ອງຕົ້ນຈາກອຳນວຍການສູນອົບຮົມຮ່ວມພັດທະນາ.

ປື້ມເຫລັ້ມນ້ອຍໆນີ້ໄດ້ບັນຈຸເອົາເນື້ອໃນທີ່ເວົ້າເຖິງຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງໂດຍມີຫລາຍໆກິດຈະກຳທີ່ເປັນການທົດລອງເອົາຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນເຂົ້ານຳພາ ແລະສິດສອນນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມໂດຍເອົາບົດທີ່ງ່າຍມາສອນຫ້ອງປໍ1, ປໍ2 ແລະບົດທີ່ຍາກກໍສອນຫ້ອງທີ່ໃຫຍ່ຂຶ້ນໄປ.

ຄະນະຈັດທຳຄິດວ່າຍັງມີຫລາຍບັນຫາທີ່ຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ ແລະຂາດໄປຫວັງວ່າຄົງຈະໄດ້ຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມຈາກທຸກໆທ່ານ ພວກເຮົາພ້ອມທີ່ຈະປັບປຸງນຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

ຄະນະຈັດທຳ

<u>ບົດເລກ</u>

ໃນປີໜຶ່ງ ລຸງສັງຄີ ຜະລິດເຂົ້ານາໄດ້ 750 ກິໂລກຼາມ,ຖ້າລາວຂາຍ 600 ກິໂລກຼາມ ເຂົ້າຂອງລາວຈະຍັງເຫຼືອຈັກກິໂລກຼາມ ?

<u>ຄຳຕອບ</u>

750 – 600 = 150 ກິໂລກຼາມ

<u>ນິທານ</u>

ແຕ່ກີ້ແຕ່ກ່ອນເມັດເຂົ້າເຮົາກິນທຸກວັນນີ້ເມັດຊ່ຳກັບໝ່ວຍໝາກພ້າວ ແລະກໍບໍ່ໄດ້ປູກຄືທຸກວັນນີ້ເຂົ້າຈະບິນມາໃສ່ເລົ້າເຮົາເອງ. ຍັງມີແມ່ໝ້າຍຜູ້ໜຶ່ງບໍ່ມີຜົວເຮັດເລົ້າເຂົ້າໃຫ້ເຂົ້າທີ່ບິນມາຕົກໃສ່ຫລາຍໂພດເລີຍບໍ່ມີບ່ອນໃສ່ລາວໄດ້ເອົາໄມ້ຄານຕີເມັດເຂົ້າພ້ອມທັງປ້ອຍວ່າ:ຢ່າມາຫາກູ,ກູເບື່ອແລ້ວ,ບິນມາຫລາຍໂພດ,ເມັດເຂົ້າກໍໃຫຍ່,ກູເບືອແລ້ວທັງປອ້ຍທັງຕີເມັດເຂົ້າ.ເມັດເຂົ້າເລີຍແຕກຊະແຕກຊາຍອອກຈາກກັນກາຍເປັນເມັດເຂົ້ານ້ອຍຈົນມາຮອດປັດຈຸບັນນີ້

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຂັບທຸ້ມ: ຂໍດຳນານຳນ້ອງ

ໜ່ອຍ ນິ ໜ່ອຍນິ ໜ່ອຍ ໜ່ອຍ ນິ ໜ່ອຍ

ໂອຍແກ້ມອ່ຳທ່ຳ	ຂໍດຳນານຳນ້ອງໄດ້ບໍ່
ໄດ້ແທ້ໄດ້ວ່າ	ຂໍດຳນາພຽງຊົ່ວຄາວຊິໄດ້ບໍ່ນ້ອງ
ອ້າຍນີ້ໜາ	ຕາດຳເອີຍອ້າຍເປັນຄົນຂີ້ລ້າຍ
	(ບໍ່ລາຍບໍ່ລາຍ)
ຄົນຂີ້ລ້າຍ	ຕາຊ້າຍນ້ອງບໍ່ຫຼຽວ (ຫຼຽວແທ້ຫຼຽວວ່າ)
ມາຍາກ	ມາລຳບາກໃຈອ້າຍແທ້ເດ
ໂອຍນໍ	ຍາກມາລຳບາກໃຈອ້າຍແທ້ເດ
ເສຍໃຈຕາຍ	ບໍ່ໄດ້ນາງມານອນສ້ອນ...ຈາຕິໂຍນເຕັງ
ເຈົ້າດ່ອກດ່ອກເອີຍ	ເຈົ້າດ່ອກດ່ອກເອີຍ
ເອີເອີຍ ເອີເອີຍ ເອີ່ງເອີຍ	ໂອລະວ່າເຈົ້າດອກຈຳປາ
ນ້ອງເຮັດນານັ້ນມາແຕ່ນານ	ມາແຕ່ບູຮານແຕ່ເດີມດາເຄົ້າ
	ຈາຕິໂຍນເຕັງ
ເອີເອີຍ ເຈົ້າແກມ ເຈົ້າແກມ	ມານີ້ອ່ອນອ່ອນ
ຄັນວ່າອ່ອນສິໄຄ	ຢ່າໄດ້ໄລກໍລືມອ້າຍ

ຄວາມເປັນມາ

ເຂົ້າແມ່ນພືດຕົ້ນຕໍ່ທີ່ສຳຄັນສຳລັບລ້ຽງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຄົນເຮົາເພາະວ່າເຂົ້າເປັນອາຫານຫຼັກແລະໃຫ້ທາດວິຕາມິນສູງເພື່ອຫຼໍ່ລ້ຽງຊີວິດຂອງຄົນເຮົາໃຫ້ຢືນຍົງຄົງຕົວໄດ້ເທົ່າທຸກວັນນີ້

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

<u>ອຸປະກອນ</u>

1. ແນວປູກ (ຕົ້ນກ້າ)

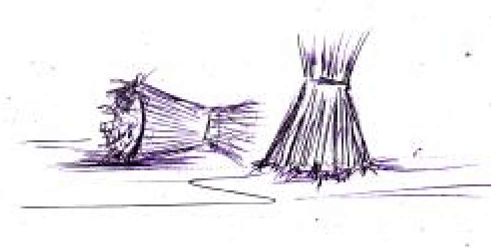

2. ກະຊ້າໃສ່ກ້າ

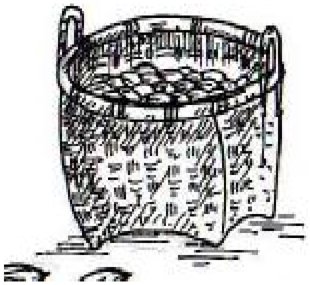

ເຊີ້ງ: ການປູກເຂົ້າ

ໂຮ່.....ຮິວ.... ໂຮ່.....ຮິວ... ໂຮ່....ຮິວ

ມາພວກເຮົາມາ ພ້ອມກັນປູກເຂົ້າ
ທັງຂ້ອຍແລະເຈົ້າ ນ້ອຍໝຸ່ມບ່າວສາວ
ເປັນຮີດຄອງລາວ ມີມາແຕ່ກີ້
ຮອດຍາມເດືອນສີ່ ຈີ່ເຂົ້າໃສ່ບາດ
ເຮົາບໍ່ໄດ້ຂາດ ເພິ່ນເຮັດທຸກປີ
ເຮົາສາມັກຄີ ສືບຕໍ່ພາຍໜ້າ

ເພງ: ນາເຂົ້າ

ເມືອງພຽງແຫ່ງນີ້ ສົມຄຳເຂົາຊ່າ
ເປັນແດນອູ່ເຂົ້າອູ່ປາ ພືດພັນນາໆໜ້າອອນຊອນໃຈ
ມີຝ່າຍນ້ຳໄຫຼ ລະບາຍເຂົ້າທົ່ງນາໃຫຍ່
ພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນໄດ້ ເຮັດນາທັງສອງລະດູ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ຫຼັກການທີ່ສຳຄັນ

ບໍ່ຄວນຫວ່ານກ້າຖີ່ເກີນໄປ ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້າບໍ່ແຂງແຮງ

ຄຸນປະໂຫຍດ

- ເຂົ້າມີທາດວິຕາມິນສູງ
- ສາມາດປຸງແຕ່ງເປັນເຂົ້າໜົມຫລາຍຊະນິດໄດ້
- ຖ້າໄດ້ເຂົ້າຫຼາຍສາມາດຂາຍເພື່ອສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ຄອບຄົວ

ກາບ: ເຂົ້າເມືອງພຽງ

ຂ້ອຍຈະເວົ້າ	ເລື່ອງເຂົ້າຮວງງາມ
ກ່ອງຮວງຕາມ	ທ້ອງຖິ່ນດິນນາ
ປວງປະຊາ	ພາກັນເກັບກ່ຽວ
ເປັນໃຈດຽວ	ກ່ຽວເຂົ້າໄດ້ຫລາຍ
ເອົາໄປຂາຍ	ກາຍເປັນສິນຄ້າ
ຈົນລືຊ່າ	ວ່າເຂົ້າເມືອງພຽງ
ມີຊື່ສຽງ	ທົ່ວອານາເຂດ
ສຸດວິເສດ	ອູ່ເຂົ້າອູ່ປາ

ວິທີປູກ

ການປູກແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມຖະນັດຂອງຜູ້ຈະປູກວ່າຈະໃຊ້ມືຊ້າຍ ຫຼື ຂວາກໍໄດ້,ແຕ່ຖ້າເຮົາເອົາມືເບື້ອງຊ້າຍໂຈມມັດກ້າເບື້ອງຂວາຈັບກົບກ້າ 4 - 5 ເສັ້ນປູກລົງໃສ່ນາ.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ການຈັບກ້າແມ່ນເອົາຫົວນິ້ວໂປ້ມືຈັບກົບກ້າແປະໃສ່ນິ້ວຊີ້ແລ້ວກໍປັກດຳເລີຍ,ໄລຍະຫາງລະຫວ່າງແຖວໜຶ່ງໃຫ້ໄດ້ ປະມານ 30 – 40 ຊັງຕີແມັດ,ການປູກ (ການດຳ) ແມ່ນບໍ່ເລິກເກີນ 3 – 4 ຊັງຕີແມັດ ຖ້າດຳເລິກເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້າຂະຫຍາຍຕົວຊ້າ ແຕ່ຖ້າປູກ (ດຳ) ຕື້ນໂພດຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້າລົ້ມການປູກ (ການດຳ) ຕົ້ນກ້າຕ້ອງໃຫ້ຢູ່ລັກສະນະຕັ້ງຊື່ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້າປົ່ງຮາກໄວ ແລະຂະຫຍາຍຕົວໄວ. ສ່ວນລະດັບນ້ຳນາເວລາປູກ (ດຳ) ໃໝ່ນັ້ນບໍ່ໃຫ້ນ້ຳນາຫຼາຍເກີນໄປ ແລະບໍ່ໃຫ້ໜ້ອຍເກີນໄປຄວາມເລິກປະມານ 5 – 10 ຊັງຕີແມັດ

<u>ຫົວຂໍ້ທີ່ຕ້ອງເພີ່ມຕື່ມໃສ່ໃນປຶ້ມຫົວນີ້:</u>

1. ການກະກຽມເຂົ້າມາຫວ່ານເປັນກ້າມີຂັ້ນຕອນແນວໃດ?

2.ການບົວລະບັດຮັກສາກ້າແລະຈັກມື້ຈຶ່ງສາມາດເອົາກ້າມາດຳໄດ້?

3.ວິທີດຳການກະກຽມດິນຕ່າງໆລະອຽດ

4. ການບົວລະບັດຮັກສາເຂົ້າພາຍຫຼັງດຳ

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com